

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Kleine Alk. Dinsdag 22 Nov. j.l. vond ik dit vogeltje in den tuin; het kon niet vliegen. Daar het zwemvliezen had heb ik hem in den vijver gedaan, waar bleek dat hij onder water nog beter zwom dan boven op. Bij het onder water zwemmen sloeg hij de vleugels uit, net alsof hij vloog. Gisteren was hij dood. Een prachtig vogeltje, alleen zwart en grijs en wit, maar hoe mooi zijn die witte punten aan de overigens zwarte kleine slagpennen.

Wassenaar.

G. S. KOOPS.

Pestvogels. Er zijn weer pestvogels in het land. De volgende berichten zijn bij ons ingekomen:

6. Nov. Eén vogel gezien door den heer Van Nederhasselt in Aerdenhout.

8 Nov. Twee vogels gezien door den heer C. Vermey te Amersfoort.

14, 15 en 16 Nov. Eenige vogels in den tuin. Ze aten rozebottels en meidoornvruchten en waren tot vlak bij te naderen. Gezien door den heer P. W. B. Hazeloop, Herv. pastorie te Hoorn, Terschelling.

De Kwak in Zuid Holland. Daar ik weet, dat U zich hiervoor zult interesseeren, meld ik U hierbij, dat ik in de zomervacantie, nu drie jaar geleden, in Warmond een zeer zeldzame vogel, namelijk de Kwak, gezien heb. Eerst wilde ik er U niet over schrijven, omdat ik niet zeker wist, dat ik hem gezien had. Maar ik heb alle mogelijke boeken daarvoor doorzocht en ben toen tot de conclusie gekomen, dat het wel degelijk zoo moest zijn. Toen heb ik mijne leerares in Natuurlijke Historie, Dr. C. R. Bakker aan het Gymnasium te Leiden, verzocht, mij de tentoongestelde vogels in het Museum voor Natuurlijke Historie te Leiden, te laten zien. En onmiddellijk herkende ik het daar tentoongestelde exemplaar van de Kwak als het dier, dat ik in Warmond zag. Ik roeide daar namelijk langs een moeras-eiland waar men niet loopen kan, met hoog riet begroeid. Toen ik opkeek, geheel onwillekeurig, want ik hoorde het dier volstrekt niet, vloog het op eenigen afstand langs mij heen, om na drie of vier seconden weer in het riet neer te dalen. Maar omdat ik bijna alle daar voorkomende watervogels ken, nam ik hem heel goed op en kan nu nog steeds nauwkeurig de beschrijving geven, zooals hij daar vloog.

Oegstgeest, 20 Nov. '32.

W. F. K. VERSTEEG.

Inderdaad, jaar op jaar spoken die kwakken nog in Zuid-Holland rond, waar ze eens in groot aantal broedden. Nu eens is het een jong, dan weer een oude vogel. Zou er misschien toch nog een enkel paartje broeden? Het beste is misschien, om er toch maar niet naar te zoeken en tevreden te zijn met die enkele verrassende verschijningen.

T.

Zwarte Specht. De zwarte specht broedde weer op dezelfde plaats als verleden jaar. Zijn jongen werden nog al gemolesteerd, maar doordat ze telkens in goede handen kwamen hopen we dat het nog goed met ze is afgelopen.

Amersfoort, 23 Nov. '32.

A. JOMAN.

Natuurleven. Boven het Sallandsche landschap zweeft de Buizerd in groote kringen tegen den azuurblauwen achtergrond. De gelijkenis met zijn grooten broer „de Adelaar” boven de bosschen van Noord-Europa is op verre afstand treffend. Een donzige witte stapelwolk doet den vliegacrobaat nog sterker uitkomen.

Roerloos staan de bosschen in de herfsttinten van den stillen Octobermorgen. Een torenvalk op de muizenjacht staat reeds geruimen tijd boven het weiland met trillende wieslag en schiet plotseling ter zijde, zijn spiedend oog zoekt tevergeefs naar prooi.

In de golvende vlieglijn bespeur ik een houtsnip en eenige schrikaanbrengende patrijzen getuigen van de erge slachting, die onder deze vogelsoort weer is aangericht.

De fauna van het Sallandsche landschap is nog soortenrijk, maar voor hoe lang nog? Voor het dierenleven is het dringend noodig, dat reservaten worden aangelegd, vele bunders heide, stuifzand, beemd en bosch en moeras, waar geen jagers, geen jachttopzichters, geen schietgeweer wordt toegelaten. Waar de fauna en de flora zich zelf kan zijn en menschen slechts ingrijpen om den waterstand te regelen.

Reeds lang had dit kunnen en moeten gebeuren. Wie neemt het initiatief? De vereeniging voor 't behoud van natuurmonumenten, noch het Geldersche of andere landschapsvereenigingen met hetzelfde doel gaan in dit opzicht ver genoeg. Selma Lagerlöf laat dien wensch reeds uitspreken door de trekvogels die in October Zweden verlaten voor hun reis naar het Zuiden.

In Nederland kunnen wij de groote zoogdieren, de herten en wilde zwijnen geen woonplaats aanbieden, deze vinden in ons land geen levensvoorwaarden. Daarvoor is ook de Veluwe wegens

voedselgebrek ongeschikt. Maar de kleinere dieren zijn met bescheidener ruimte tevreden, een ruimte, waar ook trekvogels ongestoord kunnen neerstrijken.

Meer en meer wordt het woeste land geëxploiteerd, als woonplaats voor menschen. Laten de reservaten hier en daar aangelegd, de woonplaatsen mogen zijn voor de dieren, waar deze ongestoord kunnen voortleven.

Laat ook de oorspronkelijke plantengroei daar een schuilplaats vinden, de stomme getuigen van een rijker plantenleven dan het cultuurland bieden kan, waar botanici en entomologen bronnen voor wetenschappelijke studie ontdekken.

De herfstmorgen is te heerlijk voor ontstemming, maar niemand bepleit het recht op bestaan voor de dieren. De roode geweldenaar en de volbloed aristocraat leven beide in de meening van hun recht „De streuper en de jager sint ook menschen” zegt de rasechte Sallander. „Wie mot de menschen maor nemmen zoo as ze bint”. Dit is de levensfilosofie die past in onzen tijd.

Bescherming van dieren en plantenleven op eigen grond is een loffelijk streven, maar geeft geen waarborg voor de toekomst; dit kan alleen het onaantastbaar natuurreservaat tot stand brengen. Zoolang van een natuurmonument nog cijnsen geëischt worden, ligt de waarde nog slechts in de omlijsting, het monument zelf is nog aantastbaar, wij moeten verder. Het natuurleven eischt zijn recht.

Het jagersbedrijf eischt teveel slachtoffers. Onze roofvogels sterven uit. Kraaien, eksters, meerkollen worden met vergiftigde kippeneieren gedood. Egels worden doodgeslagen. Vossen en dassen worden uitgeroeid. Wezel, hermelijn, bunzing, gunt niemand het leven. De nog zeldzaam voorkomende otter en marter beschermt niemand. Reeds 25 jaar geleden heeft het laatste ravenpaar van Nederland in het landschap „Salland” gebroed.

Aan de zeekusten wordt het waterwild met kanonvuur bedreigd.

Met het stichten van verenigingen en het uitgeven van tijdschriften wordt, ook al brengt men ons daarin de mooiste momentopnamen, niets bereikt, zoo lang het onaantastbaar natuurreservaat niet bestaat. Wie neemt het initiatief?

B. STOFFEL.

Kunnen mieren een vlam blusschen? Dat was de vraag, die in een der laatste vergaderingen onzer natuurhistorische club te Breda was opgeworpen. Het vorige jaar had de Revue des deux Mondes omtrent dit onderwerp een interessant artikel gegeven. En later was door een Duitscher waargenomen, dat mieren de kunst van blusschen verstaan.

Het leek ons de moeite waard, zelf een onderzoek daarnaar in te stellen.

Zoo zag men mij op een zonnige namiddag in Juli met een brandende kaars in mijn tuin. En nu begrijpt U al, dat ik niet, als zeker beroemd Grieksch wijsgeer, dien middag daar een wijs mensch zocht; maar dat ik mij begaf naar een mierenest (i.c. het nest van *Formica rufa*, de roode boschmier), dat zich in mijn tuin bevond.

Met een schop platte ik het nest wat af, waardoor het oogenblikkelijk van mieren krioelde; ik plaatste in een, van te voren uitgeholden, aardappel de kaars en plantte deze geïmproviseerde kandelaar op den top van het (kurkdroge) nest.

Onmiddellijk werd de aardappel beklommen.

Maar dat hooge gladde ding met dat wapperend uiteinde? Even een onzeker gewirwar

Ik bemerk, dat de kaars door den wind kans heeft uitgeblazen te worden. Om dat te verhinderen, plaats ik mijn schop als scherm voor de vlam. Nu brandt de kaars rustig.

Intusschen zijn enkele mieren reeds gesneuveld. Eerst met korte rukjes naar boven klimmend, bemerkten zij de hitte en keerden terug. Daarna waagden zij zich wat hooger. Zegt haar instinct haar nu, dat er gevaar dreigt voor het nest? De ontroering is zichtbaar aan snellere bewegingen en wel verre van het vuur te mijden, schijnt het mierenvolk tot een krachtigen aanval besloten. Spoedig bereikt nu een der mieren den rand van de kaars en . . . een sissend geluid bewijst, dat het mierenzuur zijn weg tot in de vlam heeft gevonden. De vlam laait weer op; de mier is dood

Het vraagstuk blijkt zoo spoedig niet opgelost.

Verscheidene mieren bereiken den rand. Vele door de hitte geschroeid, spuiten onzeker en verspillen haar zuur. Andere daarentegen, vooral als er twee, drie tegelijk van verschillende kanten naderen, brengen het zoover, dat de vlam bijna gedoofd wordt. Doch steeds laait ze weer op. Het smart mij bijna de proef begonnen te zijn. De levens worden nutteloos geofferd.

Toch zou de nu zeer opgewonden mierenchaar het pleit winnen.

Langzaamaan is het kaarsje zoover afgebrand, dat de afstand van de vlam tot de bovenzijde van het nest nog slechts 4 cm. bedraagt, waardoor de vlam dus vanaf het nest zelf met mierenzuur kan worden bestookt. En nu vangt een schitterend schouwspel aan

De zon zendt haar stralen door het hazelaarsboschje, waarin het nest gelegen is, in mijn richting over het nest. Zij weerkaatsen in tientallen fijne straaltjes mierenzuur, die nu van alle zijden, als zoovele schitterende vuurpijlen opstijgen. De brandweer verricht „schitterend” werk. Het sissen wordt met steeds korter tusschenpoozen vernomen en wanneer de kaars nog slechts 1½ cm.